

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in tožji se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953

L CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 11. maja 1943-XXI

Cena posamezni številki lir 0.80

Razstavljanje blokiranih predmetov

Pokrajinski svet korporacij objavlja:

Opaža se, da je v izložbah raznih trgovin razstavljenih z označbo cene mnogo predmetov, kakor n. pr. likerji, parfemi, stekleni izdelki, keramika, usnjeni izdelki itd., katerih prodaja je blokirana. Razstavljanje takih predmetov, katerim so pristavljeni listi z označbo cene, daje videz, ki ni v skladu z dejanskim stanjem in zapeljuje v zmotu, vabeč na eni strani konsumente, ki ne poznajo dobro predpisov, k nakupu in zapeljajo na drugi strani trgovce k prodaji.

Da se to prepreči, se odreja, da je treba k vsakemu zunaj ali znotraj trgovine razstavljenemu blagu, katerega prodaja občinstvu je prepovedana, pristaviti poleg cene tudi listek z označbo »Pod zaporo — ni v prodaji«.

Pristojna združenja naj to poglobljeno naznanijo vsem interesiranim tvrdkam.

Opozarja se, da zadenejo prodajalce, ki se ne bodo ravnali po tej določbi, sankcije, ki so predvidene v naredbi z dne 26. januarja 1942-XX št. 8.

Italijanske mednarodne pogodbe v marcu

Opozorili smo že na vedno bolj intenzivno trgovinsko in gospodarsko sodelovanje evropskih držav, ki se kaže zlasti v sklepanju novih trgovinskih in gospodarskih dogovorov. Italija razvija v tem smislu posebno živo delavnost, kar se vidi tudi iz velikega števila mednarodnih pogodb, ki jih je že sklenila. Samo v marcu mesecu je sklenila Italija naslednje pogodbe oz. dogovore:

Z Nemčijo, Bolgarsko, Hrvatsko, Romunijo in Slovaško je vodila pogajanja o vprašanih plovbe po Donavi.

Z Nemčijo je sklenila dogovor o izročitvi krivcev ter o medsebojni pravni pomoči.

Z italijansko pomočjo se je ustanovil v Sofiji zavod za melioracije. Bolgarska vlada je odobrila z Italijo sklenjeno trgovinsko pogodbo ter pogodbo o ladijskem prometu.

Med Italijo in Nizozemsko se je uredil blagovni promet in določile tarife.

Z Dansko je sklenila Italija razširjen dogovor o blagovni zamenjavi za 1. 1943.

Z Romunijo je bila dogovorjena nova tarifa za blagovni promet v in skozi Romunijo.

S Slovaško so bile na novo določene cene izvoznega blaga. Sklenjen je bil sporazum glede poslovanja italijanskih zavarovalnic v Slovaški.

Italija-Švica: Izdani so bili ukrepi za zboljšanje prometnih zvez. Izdelani so bili načrti za napravo petrolejskih vodov skozi Italijo, za napravo rečnih zvez in žičnih železnic, ki bi zboljšale promet med Italijo in Švico. V veljavo je stopila nova blagovna tarifa za blago, ki se pošilja v in skozi Švico.

Italija-Madžarska: Uredil se je uvoz umetne svile iz Madžarske, določile nove cene ter vodila pogajanja o pospešeni dobavi določenih kontingentov.

Med Italijo in Nemčijo so se vodila še pogajanja o blagovni iz-

Evropski prometni problem

O tem vprašanju je razpravljala v eni svojih zadnjih številok »Internationaler Holzmarkt« ter med drugim izvajal:

Tudi Angleži že priznavajo, da se pod varstvom osnih sil misel o nujnosti evropskega gospodarskega prostora vedno bolj razvija. Skupni ukrepi, ki so bili izdani glede urejanja evropskega gospodarskega in življenjskega prostora, imajo že evropski pomen in bodo odločilni tudi za čas po vojni. Posebno velike važnosti pa je prometno vprašanje, ki je enako pomembno v vojni ko v miru. V vojni je treba gledati na to, da se doseže najkrajša transportna pot in s tem prihranijo transportni prostor, delovna sila in čas prevoza. V mirni dobi je največjega narodno gospodarskega pomena, da se dosežejo z najkrajšo transportno potjo isti prihranki.

Transport je eden bistvenih činitelev pri določanju pravične cene za vsak proizvod. Seveda pa to ne velja za gospodarstvo, ki si domišlja, da more voditi usodo narodov in ki mu je blago samo špekulacijski objekt. To velja le za gospodarstvo, ki se smatra kot sluga naroda. Prej so brez pomisleka vodili blago na sprehod, da bi se kjer koli po zakonu ponudbe in povpraševanja dosegla najvišja cena. Danes in v bodočnosti pa je gospodarstvo v drugem znaku, da se namreč dobavi najboljše in najcenejše blago na kraj potrošnje. Prej so se zaradi špekulacije ustanovljali karteli in monopoli, ki so preprečevali, da bi nastajale industrije v deželah, ki so veljale kot odjemni trgi. No-

vo gospodarstvo pa gleda na to, da vsaka država z lastnimi silami predeluje sama na čim bolj koristen način in v čim večjo lastno korist surovine, ki so ji na razpolago. Čas je minil, ko so se vodile vojne zaradi osvojitve trgov. To je zadnja vojna te vrste, ko se naj odloči, ali naj narodi še bodo podvrženi špekulaciji ali pa se naj osamosvoje in si sami določijo življenjski prostor in svoje delo.

Danes gre mnogo bolj za Evropo, kakor pa se večina Evropeev tega zaveda. Evropa ima samo 26.6 odstotka prebivalstva Zemlje in samo 20 odstotkov zemeljske površine, delež Evrope na celotni svetovni proizvodnji pa znaša 45.5 odstotka. Mala Evropa je torej odločilni gospodarski činitelj na svetu. S svojo pridnostjo in delovno silo je evropsko prebivalstvo odločilno ne samo za kulturo sveta, temveč tudi za svetovno gospodarstvo.

Evropa je najvažnejši uvoznik kontinent sveta in zato se Evropa danes vedno bolj združuje. Zunanj se to vidi v prometnem vprašanju. Prometna omrežja, ki so bila doslej urejena le z ozirom na notranje potrebe vsake dežele, se sedaj urejajo vedno bolj v evropskem duhu. Kakor se zraščajo gospodarstva, tako se zraščajo tudi prometna omrežja. Kakor se v Nemčiji z načrtnim skrajšanjem transportnih poti prihranijo velikanske množine na času, delovnih silah in pogonski snovi, tako se opažajo tudi v drugih državah podobna stremjenja. Tak primer nudi n. pr. dogovor med nemško

zvezo cementarn in slovaškimi cementarnicami. Po tem dogovoru bodo izvršile švicarska cementna naročila v Slovaški nemške cementarne, ker so te bližje Švici. Podobne možnosti so tudi za druge industrije. Zlasti bi bili takšni dogovori koristni glede oskrbe raznih držav z lesom, da bi se dobavljali ta iz najbližjih dežel. Drugi primer za zraščanje transportnih poti nudi Hrvatska, ki ni samo zboljšala svojih prometnih zvez, temveč jih tudi priključila na prometna omrežja drugih držav. Tudi zidava nameravane Donava-Adriaceste, ki bi vezala Bolgarsko z Albanijo in radi česar je dobila Bolgarska v Antivari prosto cono, ni samo notranja gospodarska zadeva, temveč storitev v evropskem smislu.

Vsa ta dela, ki so bila tu le kratko omenjena, niso le naključje, temveč so nastale iz volje sodelovanja. Kako velika je ta volja, se bo videlo jasno šele po vojni. Velika ozemlja Evrope so zaradi raztrganosti na številne države v prometnem oziru zelo zastala. Nujno potrebno je, da se ta ozemlja priključijo na evropsko prometno omrežje. Kako veliko delo bo treba v ta namen izvesti, kaže to, da bo znašal po cenitvi strokovnjakov notranji evropski blagovni promet več ko 10 milijard ton. Kako velika številka je to, se spozna, če se upošteva, da so nemške železnice v mirnem času prevozile samo 500 milijonov ton blaga. Velikost evropskega transportnega vprašanja, ki se mora rešiti po vojni, se v teh številkah najbolj nazorno zrcali.

Uspešno delo trgovske skupne nabavne in prodajne zadruga

Kako lepi uspehi se dajo doseči z dobro organizirano in poštvalno samopomočjo, je pokazalo poročilo o delovanju Skupne nabavne in prodajne zadruga ljubljanskih trgovcev. Ustanovljena šele pred dvema letoma je dosegla ta zadruga navzlic raznim težokam presenetljive uspehe. Olajšala je svojim članom ne le nabavo blaga, temveč jim omogočila tudi ugodnejše plačilne in nabavne pogoje, poleg tega pa zbrala močan rezervni sklad, ki ji bo omogočil še nove uspehe.

Na občnem zboru Skupne nabavne in prodajne zadruga, ki je bil v nedeljo dopoldne v Trgovskem domu, so se ti uspehi vidno pokazali.

Občni zbor je otvoril predsednik zadruga Simon Jurčič, ki je po uvodnih formalnostih pozdravil vse navzočne, imenom pa zastopnika Zdruga zveze dr. Čerferina, predsednika Zdruga trgovcev Zvonimira Lukića, tajnika Zdruga Lojzeta Šmuca ter urednika »Trgovske list«.

menjavi, o klirinškem prometu ter pošiljanju italijanskih delavcev v Nemčijo. Končno so se sklenili še dogovori o plačilnem prometu.

Samo te kratke navedbe dovolj jasno kažejo, kako živahne gospodarske in trgovinske stike ima Italija z evropskimi državami.

Nato pa je podal poročilo upravnega odbora,

iz katerega posnemamo:

Ko smo v letu 1941. ustanovili našo zadrugo, je naše članstvo uvidelo takoj v naslednjem poslovnem letu, še bolj pa v letu 1942., kako velike koristi mu lahko nudi skupna zadruga organizacija, če se je člani v polni meri poslužujejo. Danes, ko polagamo končni obračun za poslovno leto, lahko upravičeno trdimo, da je naša zadruga nastala iz potrebe po samopomoči, kar se je posebno pokazalo pri razdeljevanju racioniranih živil. Od ustanovitve naše zadruga je bil položaj na blagovnem trgu težak. Tudi glede kreditnih vprašanj je zadruga pomagala slehernemu članu. Poslovala je za vse objektivno in pravično. Zadruga se je v tem letu najbolj posvetila prodaji racioniranih živil, ter potrebovala zato večji kapital. Morala je zato zaprositi za nov kredit, katerega je dobila pri Hranilnici Ljubljanske pokrajine. Po skinitvi razdeljevanja racionirane blaga po zadrugi v mesecu decembru se je zadruga predvsem posvetila neracioniranim predmetom. Glede racioniranih živil pa je zadruga skupno s člani napravila vse korake, da ugodni želji trgovcev za ponovno razdeljevanje racioniranih živil po zadrugi. Upati je, da se bo to tudi doseglo.

Skupni blagovni promet v letu 1942. je znašal 15,959.327 Lit. Paralelno s tem porastom se je dvignila tudi režijska na 151.860.10 Lit. V tem letu se je povisal tudi delež od Lit. 570.— na Lit 1.500.—

Zadruga šteje danes 74 članov, nekateri deleži pa še niso polno vplačani.

Vse tekoče posle in dnevne potrebe je zadruga uprava obravnavala na rednih sejah, katerim so prisostvovali po večini tudi člani nadzornega odbora, tako da so bili o vseh važnejših vprašanjih informirani. Pri vseh težkočah, s katerimi se je morala zadruga boriti, je dosegla lep prebitok Lit. 122.174.39. Ta prebitok se vnese v celoti v rezervni sklad.

V imenu Zdruga trgovcev je nato pozdravil občni zbor predsednik Zvonimir Lukić, čestital zadrugi k doseženim uspehom in ji želel še večjih uspehov v bodočnosti.

Poročilo o sklepnih računih, o prometu in bilanci je podal blagajnik zadruga Ivan Pezdir. Njegova jasna izvajanja so bila sprejeta brez debate.

Za nadzorstvo je poročal predsednik nadzorstvenega sveta Viktor Šober. V svojem poročilu je najprej omenil začetne težave, ki jih je morala premagati zadruga. Nadzorstvo je posvetilo poslovanju zadruga vso pozornost. Člani nadzorstva so se udeleževali skoraj vseh sej upravnega odbora.

Občni zbor Skupne nabavne in prodajne zadruga ljubljanskih trgovcev je dokazal, da je ta na zdravih temeljih in da ji je zagotovljen lep napredek.

Ponovno so pregledali vse poslovanje zadruga, pregledali bilanco, računске zaključke, izvedli štiri revizije, pregledali inventar ter mogli ugotoviti, da je bilo vse poslovanje zadruga v redu, knjigovodstvo pa vodeno naravnost vzorno. Zato predlaga, da se izreče upravnemu odboru razrešnica. Nadalje predlaga, da se ves prebitok dodeli rezervnemu skladu.

Občni zbor je nato pozdravil v imenu Zavoda za zadrugaštvo in Zdruga zveze dr. Čerferin. Nato je podal glavno vsebino poročila o uradni reviziji, ki jo je izvedla Zadruga zveza v času od 20. do 28. aprila 1943. Podal je na kratko historiat ustanovitve zadruga, njen glavni namen in njeno konstituiranje. Nato je podal izbrano poročilo o poslovanju zadruga. V začetku so bile neke težave, zlasti knjigovodstvo še ni bilo čisto urejeno. Danes pa je vse to popravljeno in revizijsko poročilo pomeni za zadrugo pohvalo. Dr. Čerferin je podal tudi nekatera pojasnila, ki so jih zborovalci sprejeli z odobravanjem.

Sledile so volitve. Po žrebu izpadeta iz upravnega odbora gg. Marinko in Klemenc. Oba sta bila soglasno znova izvoljena, enako tudi g. Avsec za namestnika. V nadzorni odbor je bil soglasno izvoljen g. Kamenšek, za namestnika pa g. Anko.

Določila se je še vsota, do katere se sme zadruga zadolžiti.

Pri slučajnostih so se razpravljala nekatera interna vprašanja ter se je pri tej priliki izkazalo, s kakšno požrtvovalnostjo in vne-mo so delali člani upravnega in nadzornega odbora za napredek zadruga. Zato so dosegli tudi uspehe, na katere morejo biti ponosni. Samo dokaz njih požrtvovalnosti je, če jih ni in če jih tudi ne bo motilo, da niso bili vedno deležni tudi hvaležnosti.

Občni zbor Skupne nabavne in prodajne zadruga ljubljanskih trgovcev je dokazal, da je ta na zdravih temeljih in da ji je zagotovljen lep napredek.

Občni zbor Ljubljanske borze

Ljubljanska borza za blago in vrednote ima 18. redni občni zbor 24. maja ob 16. v borznih prostorih (Trgovski dom). Na dnevnem redu so med drugim naslednje točke: Poročilo borznega sveta o poslovnem letu 1942-XX. Poročilo finančnega odbora. Odobritev bilance in podelitev razrešnice borznemu svetu. Volitev: a) šestih članov borznega sveta, b) petih članov finančnega odbora in c) desetih članov borznega razsodišča.

Če bi bil občni zbor nesklepčen, bo drug občni zbor v ponedeljek, dne 31. maja ob istem času in z istim dnevnim redom, ne glede na število zborovalcev.

Občni zbori

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske ima 34. redni občni zbor 25. maja ob 15. v hranilnični posvetovalnici. Dnevni red občnega zbora običajni.

Strojilna, lesna in kemična industrija d. d. Polzela v likvidaciji ima izredni občni zbor 28. maja ob 16. v pisarni likvidatorja Kavčič Franciške v Ljubljani, Gosposvetska c. 180. Delnice se morajo položiti vsaj šest dni pred občnim zborom pri likvidatorju Kavčič Franciški.

Iz italijanskega gospodarstva

Ministrstvo za korporacije je odgovorilo na vprašanje, če smejo čevljarji izdelovati čevlje iz usnja, ki ga potrošniki sami prinesejo, pritrilno. Čevlji pa se smejo izdelovati le iz usnja, ki se je prej uporabljalo za kovčge, ročne torbice in podobne predmete.

Ministrstvo za korporacije je izdalo naredbo, ki prepoveduje prodajo netipiziranih moških klobukov. Prodajati se smejo samo klobuki tipizirane vrste, za katere so uradno določene cene.

Ob dnevu tehnike, ki so ga praznovali v Italiji 2. maja, so objavili časopisi podatke o razvoju tehničnega šolstva v Italiji. Leta 1922/23 je bilo v vsej Italiji 871 tehničnih strokovnih šol, danes pa je njih število naraslo že na 2415. Število učencev na teh šolah se je v 20 letih dvignilo od 190.000 na 412.000. Nacionalni zavod za nabiranje industrijskega delavstva prireja na leto po 2500 tečajev, ki jih obiskuje več ko 100.000 delavcev.

Promet italijanskih državnih železnic narašča iz leta v leto. V letu 1938/39 je bilo vseh potnikov 167 milijonov, v l. 1941/42 pa že 285 milijonov. Število potniških kilometrov pa je v istem času naraslo od 11.7 na 21.9 milijarde ali za 86.3%. Tovorni promet je v istem času narasel za 36,7%, število tovornih kilometrov pa celo za 98.4%.

Promet na čekovnih tekočih računih je v Italiji narasel od 67 milijard lir v l. 1941 na 88 milijard lir v l. 1942, t. j. za 19%.

Žetev bo letos v Italiji zaradi tople lanske jeseni in letošnje zgodnje pomladi zelo zgodnja, najbrže pa tudi zelo dobra. V južni in srednji Italiji bo začela pšenica že zoreti v začetku junija. Zato bo v mnogih krajih mogoče takoj po žetvi pšenice preorati polja za ajdo, repo, krompir in tudi koruzo. V mnogih krajih je to tudi navada. Ž zitom je letos več posejane zemlje ko lani. Kakor je izjavil korporacijski minister je letos več posejane zemlje z žitom, kakor pa je predvideval obdelovalni načrt (namreč 7.9 milijona ha).

Površina vseh vojnih vrtov znaša danes v Italiji 43.5 milijona m². Pridelki, ki se pridelajo na teh vrtovih, so vredni 500 milijonov lir. Največ zaslug za obdelavo in razširjenje vojnih vrtov ima Dopolavoro, ki je tudi zelo mnogo storil za večjo gojitev malih živali. Posebna akcija Dopolavora je omogočila rejo 17.5 milijona kuncev in 1 milijona kokoši. Po zaslugi Dopolavora se je tudi pogozdovanje razširilo in je bilo na njegovo pobudo zasajenih 3.1 milijona sadik.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete, Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova 8
Telefon št. 22-72.

Iz argentinskega gospodarstva

V Argentini se je ustanovila generalna direkcija za oboroževalno industrijo, ki je vrhovna oblast za državne oboroževalne obrate. Vlada pri tem pospešuje ustanavljanje mešanih obratov, v katerih sodeluje državni kapital z zasebnim. Zboljšanje argentinskega prometovnega gospodarstva je trenutno ovirano zaradi transportnih težkoč. — Argentinski izvoz je v prvem četrtletju 1943 v primeri z letom 1942. nazadoval za 10%, uvoz pa za več ko 40%. Dočim se torej argentinska oskrba slabša, pa se zboljšuje devizna likvidnost dežele.

Prometne zveze Hrvatske

Hrvatska je zaradi svojega ugodnega geopolitičnega položaja križišče številnih prometnih žil, na katere je navezan zapadni in srednjeevropski gospodarski prostor enako kakor evropski vzhod. Zato ima tudi izpopolnitev cestnega omrežja na Hrvatskem splošni evropski pomen. Hrvatska se te svoje dolžnosti do mednarodnega prometa tudi zaveda in že dosedaj sta bili izdani dve milijardi kun za moderniziranje cestnega omrežja, da bi se to prilagodilo potrebam mednarodnega prometa. V ta namen se je ustanovilo glavno ravnateljstvo za javna dela, v katerem so osredotočena vsa dela za razširjenje železniškega omrežja, izpopolnitev in zboljšanje mednarodnih cest, regulacijo pristanišč, sezidavo skladišč, organizacijo vseh prometnih in poštinih postaj ter dvig rudarske proizvodnje.

Generalni ravnatelj za javna dela inž. Ivo Bulić je pred kratkim poročal o najvažnejših cestnih delih, ki se morajo po zakonu v prvi vrsti izvesti. Kot tri glavne ceste določa zakon naslednje: 1. Rogatec — Zagreb — Okučani — Brod — Zemun. 2. nemška meja — Varaždin — Zagreb. 3. nemška meja — Samobor — Zagreb. Te tri ceste, od katerih je prva najvažnejša hrvatska prometna žila, imajo tudi kot mednarodne cestne zveze od zapada proti vzhodu poseben pomen. Naslednje štiri ceste pa so najbližja zveza srednje Evrope k Adriji: Zagreb — Karlovec — Sušak, Okučani — Banjaluka — Rama — Split, Ramaluka — Ploča — Dubrovnik in Osijek — Zagreb in Sarajevo — Rama — Split. V istem zakonu se navajajo še nekatere ceste, ki so pomembne za tujski promet. Od teh je najvažnejša tako imenovana Adrianska cesta, ki gre ob vseh hrvatski obali. Celotna dolžina vseh cest znaša dva tisoč kilometrov. Te ceste ne bi bile izrazite avtomobilске ceste.

ker se danes vrši še glavni del prometa z vozmi. Dosedaj je bilo proračunanih za te ceste približno 4 milijarde kun, od katerih je bilo izdanih v l. 1941. 318, v letu 1942. pa 330 milijonov kun. Trenutno so v polnem teku priprave za izvedbo spomladanskega načrta za leto 1943. Pričakovati je, da se bodo nemška podjetja v večji meri udeleževala izpopolnitve hrvatskega cestnega omrežja. Vsa hrvatska cestna dela se izvajajo iz raznih križišč, središče vseh cestnih del pa je Zagreb, iz katerega se na vse strani kakor v vencu širijo vse druge ceste. Na ta dela pa se priključujejo železniške zveze ter je za njih dopolnitev izdelan tudi že poseben načrt.

V nasprotju s cestnim omrežjem je rečna plovba na Hrvatskem šele v začetnem razvoju. To velja tako glede storilne sposobnosti ladjevja ko tudi plovnosti rek. Sava s pristaniščem v Sisku ni n. pr. do Zagreba plovna. Tudi morska plovba bi se mogla še v veliki meri izpopolniti. Ko se vrnejo normalni časi, namerava hrvatska vlada začeti delati prekope ter izpopolniti rečno plovbo.

Od rešitve vseh teh prometnih vprašanj je v mnogem odvisno povečanje produkcijske sile dežele. A tudi z rešitvijo prometno-tehničnih vprašanj hoče Hrvatska sodelovati pri obnovi Evrope. Kot surovinska dežela more nuditi Hrvatska sosednim deželam mnogo, poleg tega pa bi mogle industrijske države najti na Hrvatskem tudi dober odjem za svoje izdelke. Močno je tudi zanimanje sosednih držav za kmetijske proizvode Hrvatske. Možnosti za intenzivne gospodarske odnose Hrvatske z drugimi državami so torej dane, treba je samo poskrbeti za zboljšanje cestnega, železniškega in rečnega prometa.

(Po »W. N. Tagblattu«.)

Gostilničarski vestnik

Nemške gostilne v vojni

Nemške gostilne so se uspešno prilagodile vojnim razmeram, kakor je razvidno iz članka v »Reichu«, po katerem posnemamo naslednja izvajanja:

Po dosedanjih ugotovitvah je bilo zaradi razširjenja delovne obveznosti zaprtih v Nemčiji 4 do 5 odstotkov gostinskih obratov, dočim je bilo zaprtih samostojnih trgovin od 15 do 20 odstotkov. Poverni pregled gostinskih obratov je namreč ugotovil, da je število obratov, ki bi zaradi pomanjkanja blaga ne poslovali, razmeroma zelo nizko. Poleg tega pa v sektorju prenočišč sploh ni bil zaprt noben obrat.

Oskrbovalna služba tujsko-prometnih obratov je bila že v dosedanjem poteku vojne bolj zaposlena ko v mirnem času. Mobilizacija rezerv je povzročila povečanje obiska gostinskih obratov. Zlasti pa se je povečal obisk kuhinj v obratih in je najbrže njih kapaciteta že čisto izkoriščena. Še nekaj rezerv pa bi moglo biti pri gostinskih obratih, ki so se spremenili v kuhinje za zaposlene.

Razširjenje delovne obveznosti bo najbrže oprostilo tujsko-prometne obrate od stalnih gostov, ker bodo imeli sedaj ljudje manj dopustov. Čeprav je bil prostor v prenočiščih zaradi vojnih nalog še bolj omejen, bodo mogli obrati za tuje vendarle normalno obratovati. Za obrate s prenočišči pomeni znatno olajšanje to, ker niso v nevarnosti, da bi se še dodatno skrčilo njih osebje. Prilagoditev tujsko-prometnih obratov totalni

vojni se bo izvedla s poenostavitvijo poslovanja. Tako ne smejo biti moški zaposleni kot vratarji, kot časopisni prodajalci ali kot prodajalci tobaka. V večjih obratih ni dovoljeno, da bi imeli hkrati portirja in sprejemno pisarno. Servirati jedi v sobah se sme samo bolnikom. Gosti tudi ne smejo sobaric z zasebnimi posli preveč zaposliti. Predpisane pa so tudi razne omejitve za posebne prilike. Tako se sme servirati ob porokah samo en obed. Policijska ura se mora strogo upoštevati.

Iz tega se vidi, da je ostalo bistvo tujskega prometa nedotaknjeno, kar za četrto vojno leto zelo mnogo pomeni. Da se je to doseglo, je v mnogem zasluga gospodinji, ki morejo danes pokazati vso svojo usposobljenost. Posebno pa se je izkazalo kot koristno poznavanje potreb kuhinje. Dobra gostilna bo danes gledala zlasti na to, da pazi pri sestavi jedilnega lista na potrebno dobro gospodarjenje gosta z nakaznicami. Obedi, ki zahtevajo več ko 20 g masti, morajo biti redkost. Danes se kuhinjska spretnost kaže bolj v prirejanju okusnih ko pa paradnih jedi.

Obrat, ki vse to upošteva, pravi nemški list, more tudi pričakovati, da ne bo gost od njega zahteval nič nemogočega. Če je vojni primerna kuhinja združena s talentom, da zna lastnik gostinskega obrata potolažiti nervoznega gosta z mirom in potrpežljivostjo, bo tudi v vojni nemška gostoljubnost vzorna.

Denarništvo in zavarovalstvo

Zadružna gospodarska banka

Na rednem občnem zboru Zadružne gospodarske banke, ki je bil 5. t. m., so bili odobreni zaključni računi za poslovno leto 1942. Od izkazanega bilančnega dobička gre 10% v redni rezervni sklad in se izplača 4% na dividendo na prioriteto delniško glavnico L. 7,144.000.—. Bilančna vsota je v lanskem letu napram predhodni bilanci narasla za 8,040.000 lir, t. j. na 126,167.545 lir.

Nemški obračunski tečaji za tuje valute

Nemški obračunski tečaji tujih valut za prometni davek so bili za april določeni takole:

	RM
1 egiptski funt	9.90
100 afganov	18.81
100 argent. pap. pezozov	59.00
1 avstralski funt	7.92
100 belg	40.00
100 brazilskih cruzeiro	13.10
100 rupij Brit. Indije	74.25
100 bolgarskih levov	3.05
100 danskih kron	52.20
100 finskih mark	5.07
100 francoskih frankov	5.—
100 grških drahem	1.67
1 britanski funt	9.90
100 holand. goldinarjev	132.70
100 iranskih rialov	14.60
100 islandskih kron	38.46
100 italijanskih lir	13.15
100 japonskih jenov	58.60
1 kanadski dolar	2.10
100 hrvaških kun	5.—
1 novozelandski funt	7.92
100 norveških kron	56.82
1 palestinski funt	9.90
100 portugalskih eskudov	10.20
100 romunskih lejev	1.87
100 švedskih kron	59.52
100 švicarskih frankov	57.95
100 srbskih dinarjev	5.—
100 slovaških kron	8.60
100 španskih pezov	3.59
1 južnoafriški funt	9.90
1 turški funt	1.98
100 madžarskih pengö	59.72
1 urugvajski pesos	1.20
1 USA dolar	2.50

Nazadovanje zlate proizvodnje

Svetovna zlata proizvodnja je padla od 39.9 milijona unč v letu 1941. na 36 milijonov unč v letu 1942. Nazadovanje je posledica vojno-gospodarskih omejitev v najvažnejših produkcijskih deželah. Južnoafriška zlata proizvodnja se je dosedaj, čeprav je nekoliko nazadovala, v glavnem ohranila na dosedanjih višini. Letos pa bo najbrže tudi ta bolj močno nazadovala.

Dočim se skoraj povsod občuti zlata proizvodnja kot balast za nacionalno industrijsko gospodarstvo, pa hočejo Združene države Severne Amerike ohraniti svojo zlato podlogo kot temelj bodočih valutnih dogovorov. Bivši predsednik Banke za mednarodna plačila v Baslu Nizozemec Beyen je bil pozvan od britanskih in ameriških oblasti, da izdela kompromis med načrtom Keynesa in načrtom Amerikanca Whiteja. Beyen pripada glede valutnih vprašanj stari šoli.

Številno podružnic nemških velebank se bo zaradi redukcije bančnih obratov v Nemčiji znižalo za 30 odstotkov. V velicestih se bo število depozitnih bank znižalo za eno šestino. Bilančne vsote vseh ustavljenih denarnih zavodov znašajo 1.5 do 2 milijardi mark.

Poseben taboriščni denar za vojne ujetnike je uvedla Nemčija že kmalu po izbruhu vojne. Taboriščni denar se je polagoma zelo razširil zaradi rastoče zapositve vojni ujetnikov. Danes se tiska v enotni obliki. Taboriščni denar je nekoliko manjši od navadnih bankovcev in je tiskan na eni strani. Vojni ujetniki prejema svoje plače le v tem denarju in morejo z njim kupovati svoje potrebščine v taboriščnih kantinah in pri določenih trgovcih. Taboriščni denar zamenjujejo denarni zavodi za prave bankovce.

Gospodarske vesti

Od ustanovitve NDH pa do srede julija 1942 je bilo na Hrvatskem ustanovljenih 47 novih industrijskih podjetij. Večina novih podjetij pripada živilski stroki. Teh podjetij je 15, njih glavnica pa znaša 25.5 milijona kun.

Živilske nakaznice so začeli razdeljevati v Zagrebu. Kakor poročajo listi, bo trajalo razdeljevanje 45 dni.

Srbski ministrski svet je izdal splošno prepoved za gradnjo visokih stavb. Ta prepoved pa ne velja za državne in občinske stavbe ter za one, ki imajo javni pomen. Dovoljena tudi niso popravila hiš, če presegajo stroški v Beogradu 25.000 din, v drugih krajih pa 15.000 din. Za vsako popravilo je potrebno posebno dovoljenje, razen če velja popravilo manj ko 10.000 din v Beogradu, drugod pa manj ko 5000 din.

Srbski komisar za cene je prepovedal vsako zvišanje stanovanjskih najemnin. Za nove hiše določil najemnine komisar sam.

V Nemčiji zaposleni srbski delavci so poslali dosedaj domov 121.7 milijona din.

Bolgarska vlada je sklenila, da bo dajala kmetovalcem, ki bi oddali več žita, kakor je predpisano, posebne premije po 200 levov za stot žita. Te premije bo dajala, ker so mnogi kmetovalci začeli namesto žita gojiti zlasti industrijske rastline.

Bolgarski finančni minister je dobil pooblastilo, da izda za 1 milijardo levov železnih kovancev. Nakovali bodo 35 milijonov kovancev po 2 leva, 36 milijonov po 5, 25 milijonov po 10 in 10 milijonov kovancev po 50 levov.

Prekop med Donavo in Tiso ter med Blatnim jezerom in Donavo bodo začeli letos kopati Madžari. Prekop bo gotov v 8 letih. Vsi stroški so proračunani na 130 do 150 milijonov pengö. Prekop bo poseben važen za blagovni promet iz spodnjega toka Tise proti severu.

Drž. pooblaščenec za steklo, keramiko in predelovanje lesa je z naredbo z dne 16. marca predpisal tudi norme za izdelavo krst.

Dočim je v prvi svetovni vojni v Nemčiji prijava patentov zelo nazadovala, je bilo v letu 1942. prijavljenih nič manj ko 53.000 novih patentov.

Britanska rudarska proizvodnja je znašala od 1. julija 1942 do konca marca 1943 155.8 milijona ton in je nekoliko zaostala za proizvodnjo pred enim letom.

Iz zadružnega registra

Pri Kreditni zadrugi združenih nameščencev v Ljubljani so se izbrisali člani upravnega sveta: Rogač Stane, inž. Burja Ivan, Globočnik Rajko in Stroj Anton, vpisali pa so se člani upravnega odbora: Korun Julij, Erjavac Janez, Rejc Emil in Rozman Dušan, vsi v Ljubljani.

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani. Izbrisal se je član upravnega odbora Mravlje Milan, vpisal pa član upravnega odbora Maček Anton, tesarski mojster v Sp. Zadobrovi.

FILATURA DI COSSATO

COSSATO

Accomandita Semplice.

Komanditna družba

Capitale L. 4.000.000. Tel. 90-55

Glavnica L. 4.000.000.

Telegr.: Filatura — Cossato.

Filati per tessitura — maglieria

e per confezioni a mano.

Ritorcitura e tintoria.

Preje za tkanje — pletenine in

za ročna dela.

Izdelovalnica sukanca in barvarnica.

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4